

Itä-Suomen
hallinto-oikeus
PL 1744
70101 Kuopio

Vastaselitys Suomen Riistakeskuksen antamaan lausuntoon

Asianro.

00344/15/7305
00345/15/7305
00346/15/7305
00347/15/7305
00348/15/7305
00349/15/7305

Toimeenpanon keskeytyksestä

Koska toimeenpanon keskeytyksestä on annettu vaatimuksen hylkäävä valituskelpoinen välipäätös, katsoo luonnonsuojelupiiri, että toimeenpanon keskeytysasiaa koskeva selitys on tässä yhteydessä merkityksetön. Luonnonsuojelupiiri kuitenkin toteaa, että suden kannanhoitosuunnitelma ei ole laintasoinen säädös, eikä kannanhoitosuunnitelman toimeenpanon sinänsä tulisi ohittaa hierarkiassa hyvän hallinnon ja tosiallisen oikeusturvan merkitystä.

Välipäätökseen haetaan valituslupaa korkeimmalta hallinto-oikeudelta.

Pääasia

Lisääntymisajasta

Suomen Riistakeskus ei lausunnossaan tuo esiin mitään tosiasiallista tai tutkimuksellista aineistoa, joka kumoaisi valituksessa esitetyt seikat pyynnin ajoittumisesta suden lisääntymisaikaan. Riistakeskuksen mainitsena pyynnin päättymisajankohta on johdettavissa suoraan aikajatkumosta asetuksen ja sudenhoitosuunnitelman vahvistaminen 22.1.2015, Päätöspäivämäärä 23.1, valitusaika 30 vrk ja luvan voimassaoloaika 21 vrk. Todellisuudessa päätöstä tehdessä ei ole huomioitu suden biologisia toimintoja lainkaan.

Myöskään ministeriö ei ole saalismäärää rajoittavaa asetusta säätäessään tätä tehnyt. Taustamuistiossa todetaan suden pyynnin ajoittamisesta ainoastaan seuraavaa: *Luontodirektiivissä ei ole erityisiä vuodenaikaa sidottuja rajoitteita poikkeamiselle, joten poikkeaminen näiden lajien suojelusta on siten mahdollista myös keväällä. Luontodirektiivi kuitenkin edellyttää kansallisen viranomaisen tapauskohtaista harkintaa.*

Direktiivi koskiessaan useita keskenään hyvin erityyppisiä lajeja, se ei voi sisältää tarkkaa vuodenaikaan sidottua määräystä siitä, milloin poikkeaminen ei ole sallittua. Tämä vuodenaikaan sidottu vaikutus tulee juuri direktiivin 12 artiklan b.) kohdasta, jossa määritellään suojeltujen direktiivin IV liitteen lajien biologiaan perustuvat erityisen herkäät ajanjaksot.

Myös Suomen riistakeskuksen esittämä tulkinta siitä, että suojelusta poikkeaminen olisi rinnakkaisena toimenpiteenä hyväksyttävä muiden keinojen ohella, on virheellinen. Suojelusta poikkeaminen on aina viimesijainen ja edellyttää sen, että muita keinoja ei tosiasiallisesti ole. Suomen Riistakeskuksen päätöksistä ja lausunnosta ei ilmene, että muiden keinojen arviointi olisi ollut tosiasiallista, eikä Suomen Riistakeskus ole myöskään esittänyt tällaisia toimenpiteitä toteutetun tai edes harkitun toteutettavaksi.

Suomen Riistakeskus on lausunnossaan esittänyt väittämän, että ministeriön antama asetus suurimman sallitun saalismäärän rajoittamiseksi on mitoitettu niin, että suotuisan suojelun taso ei vaarantuisi, vaikka kaikki kaadetut yksilöt olisivat alfayksilöitä. Tällainen ei ilmene taustamuistiosta millään tavoin ja on yksinomainen osoitus siitä, että Suomen Riistakeskus ei tunne suden biologiaa lainkaan, eikä ole riittävässä määrin konsultoinut asiassa asiantuntijoita.

Susilauma on ”perheyhteisö”, jossa pari on vakiintunut. Mikäli suomen 27 elinvoimaisesta susilaumasta kaadettaisiin 29 alfayksilöä parittelukaudella, eivät nämä onnistuisi millään korvautumaan uudella ja vaikutukset suotuisan suojelun tasoon olisivat tuhoisat. Elinvoimaisten laumojen määrä romahtaisi olemattomiin.

Asetuksen taustamuistion lausuntoyhteenvedossa Luonnonvarakeskus lausuu asetusmuistioon mm. seuraavaa: *Viittausta, että susikanta kestää vähentymättä 30 % verotuksen, ei voi käyttää asetuksen vaikutuksia arvioitaessa, koska pyynti kohdistetaan laumoihin ei koko kantaan.*

Mikäli Luonnonvarakeskus huomauttaa tästä lausuntoaan koskevasta seikasta ministeriötä, ei myöskään Suomen Riistakeskus voi arvioida pyynnin vaikutuksia suotuisan suojelun tasoon tästä lähtökohdasta.

Ympäristöministeriö puolestaan lausuu asetukseen mm. seuraavaa: *Ympäristöministeriö katsoo, että koska susilaumojen määrän arvioon liittyy huomattava määrä epävarmuustekijöitä, voi 29 yksilön kiintiö toteutuessaan olla liian suuri. Suomen riistakeskuksen lupia myöntäessään on harkittava tarkoin, mikä voi olla metsästettävien susien määrä suotuisan suojelutason tavoitetta vaarantamatta ja tilanteessa, jossa kanta-arvio tarkentuu sitä mukaa kun lumipeitteisenä aikana tehdyt havainnot on käytettävissä. Liian suuri metsästyspaine voi johtaa hallitsemattomaan kannan taantumiseen. Ympäristöministeriön mielestä susikannan hoidon järjestämisen kiireellinen aikataulu voi viedä pohjan tämän vaiheen kokeiluluonteelta ja sen perusteella tehtäviltä johtopäätöksiltä.*

Luonnonvarakeskuksen arviosta

Valittaja katsoo Luonnonvarakeskuksen toimineen arvion teossa varsin luotettavasti, eikä kyseenalaista Luonnonvarakeskuksen taitoa tehdä kanta-arviota. Kuitenkin aineisto, josta arvio on muodostettu, on luotettavuudeltaan aiempia vuosia heikompi. Arvio on annettu lähes lumettoman 2013/2014 talven jälkeen ilman pannoitustietojen antamaa tukea, useita viikkoja normaalia aiemmin. Luonnonvarakeskus toteaa 19.1.2015 tarkentuneessa lausunnossaan seuraavaa: *Lumiolot vaihtelivat suuresti maamme eri osissa vielä joulukuussa 2014. Kattava lumipeite saatiin keskiseen ja pohjoiseen Suomeen joulukuun kuluessa ja eteläiseen Suomeen vuoden vaihteen jälkeen, mikä on vaikuttanut kanta-arvion tekemiseen. Tehollinen havainnointiaika on ollut lyhyt.*

Aiempien vuosien arvioiden ajankohdat:

4.2.2014
12.2.2013
19.3.2012
9.2.2011
15.2.2010
9.3.2009

Myöskään se tosiseikka, että havaintoja kehoitettiin kirjaamaan Tassu-järjestelmään samassa yhteydessä, kun poikkeusluvut julistettiin haettavaksi, ei ole omiaan lisäämään aineiston luotettavuutta. Kirjaajat ovat useissa tapauksissa samoja henkilöitä, jotka osallistuvat pyyntiin.

Sovellettavista oikeusohjeista

Oikeuslähteiden välisessä hierarkiassa EU-direktiivi ohittaa ristiriitatilanteessa kansallisen lainsäädännön. Kansallisessa oikeuslähdehierarkiassa laki ohittaa asetuksen.

PL107§ säädetään seuraavaa: Jos asetuksen tai muun lakia alemmanasteisen säädöksen säännös on ristiriidassa perustuslain tai muun lain kanssa, sitä ei saa soveltaa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa. Tästä lähtökohdasta tarkastellen Suomen Riistakeskuksen vetoaminen asetukseen, joka sallii sudenpyynnin lajin lisääntymisaikana, tai sudenhoitosuunnitelman hankkeeseen asiakokonaisuudessa, joka johtaa suoraan ristiriitaan EU-direktiivin 12 artikla b.) kohdan kanssa ei ole relevantti, eikä tässä järjestyksessä tehty päätös hyväksyttävä.

Oikeuslähdehierarkiassa heikosti velvoittavina myöskään kansallisten tuomioistuinten päätökset, joihin Suomen Riistakeskus vetoaa, eivät voi ohittaa EU-direktiiviä.

Valittajan vetoaminen direktiiviin ja riistakeskuksen päätösten toteaminen direktiivin vastaiseksi kansallisen lainsäädännön sijaan on vastoin Suomen Riistakeskuksen näkemystä relevanttia. Vahvimman tason oikeuslähteenä on EU-direktiivillä kansallisen lainsäädännön direktiivin toimeenpanemiseksi annettujen säädösten soveltamiseen määräävä vaikutus ja direktiiviin soveltamiseen on olemassa tulkinnallinen ohjeistus. Tilanteessa, jossa päätökset eivät noudata direktiivin tavoitetta tai poikkeamisesta säädettyjä edellytyksiä tosiasiallisesti, ne ovat direktiivin ja kansallistenkin lainsäädännön vastaisia riippumatta siitä, että ovat direktiivin toimeenpanemiseksi annettujen säännösten nojalla tehtyjä.

Sanna Saarnio
Pohjois-Karjalan luonnonsuojelupiirin puheenjohtaja

Pekka Ylhäinen
P-K:n luonnonsuojelupiirin sihteeri

Pohjois-Karjalan luonnonsuojelupiiri ry

Kauppakatu 44

80100 Joensuu